

VERGETEN GENTSE SCHRIJVERS: JAKOB HIJE (GENT 1667 - GENT 1749)

Kuiper, dichter, entertainer.

Jakob Hije werd geboren te Gent, als zoon van Joos, binnenschipper. In zijn jeugd voelde hij zich aangetrokken tot schilderen, tekenen en boetseren. Hij ging in de leer bij een kuiper; wilde reizen; liep van huis weg en werkte gedurende twee jaar bij verschillende kuipers in Brabant. Terug in Gent werd hij meester kuiper. Hij oefende het beroep uit van kuiper en azijnfabrikant. Hij woonde met zijn talrijk gezin (8 zonen, 4 dochters) zijn hele leven in de Begijnengracht. Hij had ook belangstelling voor muziek en werd een gewaardeerd dichter, zanger, rattentemmer en entertainer. Alhoewel na zijn dood vrij snel vergeten, was hij tijdens zijn leven een graaggeziene figuur die de kunst verstond de mensen aangenaam bezig te houden en te doen lachen, een echte BV. Op latere leeftijd werd hij, als oudste in de straat geboren, deken van de gemeente van de Begijnengracht. Hij werd begraven in SintMartinuskerk (de patroon van de kuipers), Ekkergem, waar tot vandaag een grafsteen aan de familie Heye herinnert. In **'s Werelds ijdelheid** hangt hij een karikaturaal beeld op van zichzelf met een bult, een dikke buik en een zeldzaam hoofd, maar wellicht is dat geen zelfportret, enkel een figuur van een klucht. Wat we wel weten: hij was gedurende tientallen jaren een van de werkzaamste leden van de Kamer van Rhetorica "De Fontaine". "Ick wiert daer gildebrouer en schreef schier dagh en nacht." Hije schreef rijmdichten, lofdichten, liedjes, kluchten e.a., die verzameld werden in **Rijmdichten, Jubileën, Solemniteyten, Lofdichten van voorname personen, Triumphen, Kluchtspeelkens, Liedekens, bijeen vergadert door J. Hye**, een bundel die zich in het stadsarchief bevindt. Weinig stukken werden tijdens het leven van de dichter gedrukt, slechts enkele staan vermeld in de "Bibliographie Gantoise" van F. Vander Haeghen.

Toen in het jaar 1701 de rederijkerskamer "De Fontaine" werd hersteld, werd op tweede paasdag 1702 de volgende vraag uitgeschreven: "Beschrijf hoe ons Heer op Paaschdag is verzezen" Jakob Hije beantwoordde de vraag met een gedicht. In 1706 werd als vraag "De herstelling der maatschappy der Fontaine" en in 1708 "Wat is de reden?" uitgeschreven.

Telkens beantwoorde Jacob Hye de vraag. Ondertussen schreef hij de kluchten **Het arm huishouden, De mandragende vrouw** e.a., die door Hije

zelf meermaals werden vertoond. ‘s **Werelds ijdelheid** werd door een vastenavondzot, die beweerde dat de wereld vol loopt met narren, die allemaal hun stokpaardje hebben en dat hij af en toe wonderlijk kan berijden, opgevoerd. Al deze stukken werden voorgedragen in de nieuwe schouwburg, in de Mageleinstraat (Het Gangskén). Verder schreef Hije nog allerlei gelegenhedsgedichten. Een groot gedicht **Het tooneel van de bedorven wereld, nu in deze tyden** handelt over de adel, de ijdele pracht van vrouwen, het huwelijk en de geestelijke staat. Hij schreef ook een gedicht, een soort biografie in verzen, waarin hij over zijn werkzaamheid als rederijker spreekt en besluit met:

“Al wat de weerelt doet, al wat de ooghe siet.
Is droom, is roock, is mist, is damp, is enkel niet.”

Het werk van Hije is van bescheiden intrinsieke literaire waarde, maar van grote cultuurhistorische betekenis. Hij verdient in zijn stad ten volle een blijvende waardering.

Literatuur

Ph. Blommaert, *De Nederduytsche schrijvers van Gent*, Gent, 1861, p. 307-312.

W.L. Braekman, *Leven en werk van de Gentse rederijker Jacobus Hije (1667-1749)*, Facultés universitaires Saint-Louis, Studiecentrum 18e eeuwse Zuid-Nederlandse Letterkunde, Cahier 21, Brussel 2002.

Daniël Van Ryssel
